

סיפור של חידות, של תקווה, של תקווה

איגרת קצין החינוך והנוער הראשי

סיפור של חירות, של תקווה, של תקומה

י"ב בניסן התשפ"ה
10/04/2025

"תזכיר לי למה אנחנו לא מוציאים הגדה של יום העצמאות?" שאל אותי מישהו השבוע. והסכמנו שגם בלי להיכנס לסחרור הלא פתור של הגדות יום העצמאות (אירוע לא מומלץ, תעשו חיפוש בגוגל על "היסטוריה של הגדות יום העצמאות במדינת ישראל") - ברור שיש צורך במסכת סדורה יותר או פחות- שתנסה למסגר, לתעל, לארוז את הרגע המופלא הזה של לידת המדינה. ובכלל, את השרשרת הצרופה הזו של מועדי ניסן-אייר.

אני חושב על ליל הסדר של תש"ח, של 1948. ההוא שלפני הקמת המדינה. אבל את זה רק בדיעבד אנחנו יודעים.

הרי לא היה ברור איך הוא יגמר.

אלתרמן כותב על הלילה הזה, על אותו ליל הסדר. הוא מתאר את הסב, אליהו הנביא, שסובב ומגיע "אל שלחן היחידה העברית הלובשת עשן ועפר ועופרת". בעיקר עופרת, בעיקר עפר, בעיקר עשן. הוא מתאר כיצד הוא "יתבונן בנערים ולא ידף. וידע כי רבות עוד יזכר ישאל את הסדר הזה העטור פובעי גרב".

אני לא בטוח שהוא לגמרי צדק בעניין הזה, של רבות עוד יזכר. כמה באמת אנחנו זוכרים? כמה אנחנו באמת רואים את עצמנו, הלילה, הערב, מחר- כאילו היינו שם, שבועות ספורים לפני שבקענו את מימי ההיסטוריה לשניים- והקמנו מדינה?

אני לא בטוח שיש לנו יכולת לתפוס. אני מנסה לדמיין את הסדר הזה, והוא בלתי נתפס מבחינתי. אלתרמן ממשיך את המסע שלו עם אליהו ומתאר כיצד הוא מברך את הלוחמים. "ולאחר שהוא מברך את יושבי השלחן", ומברך כל פלוגה ופלוגה, "אם חוזה או נידת".

ורגע לפני שאליהו פונה לדרכו, "הוא פונה לברך את הכח הקסם לאמה. אמה, שעם חג הולדתה בשנית היא נולדת".

ליל הסדר הוא באמת ליל הולדתה של האומה. מסתבר שפעמיים, לפחות. פעם במצרים, ופעם בארץ עצמה.

אין חירות ללא מאבק, ואין תקומה ללא הכרעה.

שנזכה להביא את כל אלה גם יחד, ונזכה לראות את החטופים שבים הביתה.

חג שמח, ומועדי ותקומה משמעותיים לכולנו.

בהערכה,

בתמונה: ליל סדר במחנה צבאי בירושלים,

תא"ל סמואל בומנדיל קצין החינוך והנוער הראשי.

במהלך מלחמת העצמאות.

איגרת קצין החינוך והנוער הראשי